

**ЗАПОРІЗЬКА МІСЬКА РАДА
ДЕПАРТАМЕНТ ОСВІТИ І НАУКИ**

НАКАЗ

28.11.2024

м.Запоріжжя

№ 494р

**Про стан комплектування мережі закладів
загальної середньої освіти
на 2024/2025 навчальний рік**

Формування спроможної мережі закладів загальної середньої освіти належить до викликів у системі національної освіти України, спричинених повномасштабним російським військовим вторгненням до нашої держави, особливо для міст чи населених пунктів, наближених до зони ведення активних бойових дій в умовах обмеження державного бюджету та бюджетів територіальних громад.

Зниження демографічних показників на рівні держави і, зокрема, в Запорізькій області, постійна міграція населення до більш безпечних населених пунктів в Україні чи за її межі суттєво впливають на формування показників мережі комунальних закладів освіти.

Департаментом освіти і науки міської ради проведено формування мережі комунальних закладів загальної середньої освіти (далі – ЗЗСО) м. Запоріжжя, класів, груп подовженого дня на 2024/2025 навчальний рік, здійснено аналіз стану її комплектування.

Відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 23.07.2024 №841 «Про початок навчального року під час воєнного стану в Україні», наказу Міністерства освіти і науки України від 07.08.2024 №1112 «Про затвердження порядку та умов здобуття загальної середньої освіти в комунальних закладах загальної середньої освіти в умовах воєнного стану в Україні», згідно з розпорядженням голови Запорізької обласної військової адміністрації від 30.08.2024 № 691 «Про початок нового 2024/2025 навчального року в закладах освіти Запорізької області» з урахуванням безпекової ситуації на території м. Запоріжжя запорізьким школярам усіх категорій, у тому числі й учням, які були вимушені змінити місце навчання та/або проживання чи перебували на тимчасово захоплених територіях, у 2024/2025 навчальному році забезпечено доступ до освітнього процесу за інституційною (в очній(денній) формі із застосуванням змішаного навчання та/або дистанційною) та індивідуальною формами здобуття освіти (сімейна, екстернатна, педагогічний патронаж), що забезпечило дотримання безпекових вимог.

Департаментом освіти і науки міської ради з дотриманням законодавчих вимог було проведено оптимізацію мережі комунальних закладів загальної середньої освіти міста. Відповідно до прийнятих рішень Запорізької міської ради оптимізовано 9 комунальних закладів загальної середньої освіти - ЗЗСО №№ 14, 17, 30, 39, 81, 105, «Гармонія плюс», «Злагода» «Промінь» шляхом приєднання до інших закладів.

У порівнянні з минулорічними показниками мережа комунальних закладів загальної середньої освіти скоротилась на 7,6 %.

У 2024/2025 навчальному році мережу комунальних закладів загальної середньої освіти, що забезпечують реалізацію права понад 54 тис. дітей на здобуття повної загальної середньої освіти, складають 109 шкіл з урахуванням ЗЗСО №53, будівля якого перебуває на капітальному ремонті.

Кількісні зміни в мережі закладів загальної середньої освіти у розрізі територіальних одиниць

№з/п	Назва територіальної одиниці (район міста)	Кількість закладів загальної середньої освіти у 2022/2023 н.р.	Кількість закладів загальної середньої освіти у 2023/2024 н.р.	Кількість закладів загальної середньої освіти у 2024/2025 н.р.	Відхилення
1	Вознесенівський	19	18	16	-2
2	Дніпровський	21	21	19	-2
3	Заводський	11	11	11	0
4	Комунарський	17	17	15	-2
5	Олександрівський	12	11	10	-1
6	Хортицький	15	15	13	-2
7	Шевченківський	25	25	25	0
	Разом:	120	118	109	-9

У поточному навчальному році відбулись істотні зміни у мережі класів та у показниках чисельності учнівського контингенту комунальних закладів загальної середньої освіти у порівнянні з минулим навчальним роком:

- мережа класів (денних, вечірніх/заочних) зменшилась на 351 з 2309 до 1958;

- чисельність учнівського контингенту зменшилась на 5346 учнів з 59654 до 54308;

- чисельність учнів, що зараховані до закладів загальної середньої освіти для здобуття повної загальної середньої освіти за вечірньою (заочною) формою навчання, зменшилась на 40, класів - на 4.

Динаміка учнівського контингенту ЗЗСО м. Запоріжжя у розрізі територіальних одиниць

Назва територіальної одиниці (район міста)	2022/2023 н.р.	2023/2024 н.р.	2024/2025 н.р.
	кіл-сть учнів (у тому числі учні вечірніх (заочних) класів)	кіл-сть учнів (у тому числі учні вечірніх (заочних) класів)	кіл-сть учнів (у тому числі учні вечірніх (заочних) класів)
Вознесенівський	9556	8326	7684
Дніпровський	12117	10754	9308
Заводський	5074	4579	4198
Комунарський	12269	10887	9911

Олександрівський	5748	5114	4674
Хортицький	9507	8564	7921
Шевченківський	12742	11430	10612
Всього по місту:	67013	59654	54308

У 2024/2025 навчальному році забезпечено освітніми послугами 4864 здобувачів освіти з числа внутрішньо переміщених осіб. Усі запити на надання освітніх послуг здобувачами освіти з числа внутрішньо переміщених осіб забезпечені на 100 %.

Декілька років поспіль продовжує зменшуватись чисельність дітей, що є наслідком зниження демографічних показників народжуваності та вимушеної міграції учнів за межі міста/країни у зв'язку з російською військовою агресією.

Цей процес негативно впливає на показники наповнюваності закладів освіти. Водночас, вжиття заходів щодо оптимізації класів, закладів освіти з низькою наповнюваністю забезпечило збільшення показників фактичної середньої наповнюваності класів, розрахованих на базі сформованої шкільної мережі поточного року, на 1,9 у порівнянні з минулорічними показниками, що становить 27,7 і є більшими на 0,2 за розрахункову наповнюваність класів, враховану Міністерством фінансів України у Державному бюджету України на 2024 рік для міст обласного значення (м. Запоріжжя - 27,5).

Майже в усіх районах міста, окрім Заводського, Дніпровського, Хортицького, середня наповнюваність класів перевищила розрахунковий показник середньої наповнюваності класів 27,5, який враховується в розрахунку освітньої субвенції для міст обласного значення.

Динаміка наповнюваності 1-11 класів (з урахуванням спеціальних класів)

	2022-2023 н.р.	2023-2024 н.р.	2024-2025 н.р.
Вознесенівський	27,1	25,2	28,6
Дніпровський	27,2	25	26,7
Заводський	26,2	24,5	25,8
Комунарський	29,4	27,2	29,2
Олександрівський	27,7	25,7	28,1
Хортицький	28	25,9	26,4
Шевченківський	28,1	26,6	29,2
м. Запоріжжя	27,8	25,8	27,7

Середня наповнюваність класів, сформованої у 2024/2025 навчальному році мережі, без урахування спеціальних класів для дітей з особливими освітніми потребами становить 28,4.

У закладах загальної середньої освіти, які забезпечують організацію освітнього процесу для дітей з особливими освітніми потребами у спеціальних класах, середня наповнюваність класів складає 10 осіб при середньому нормативі - 12 учнів. Середня наповнюваність інклюзивних класів зросла на 2,7 і складає 28,5 осіб проти 25,8 у минулому навчальному році.

У 2024/2025 навчальному році укомплектовано перші класи у кількості 134 з контингентом учнів 3683, що менше ніж торік на 37 класів, 651 учня. Показник середньої наповнюваності 1-х класів становить 27,48 із збільшенням

на 2,18 одиниць з урахуванням учнів, які здобувають початкову освіту за дистанційною формою навчання.

В цілому початкова ланка зменшилась на 175 класів і становить 684 класи, контингент учнів зменшився на 3202 і складає 18541. Показники середньої наповнюваності класів початкової школи збільшились на 1,8 і становлять 27,10, без урахування спеціальних класів для дітей із ЗПР – 27,92.

Кількість 5-9-х класів у поточному навчальному році зменшилась на 163 і складає 1080 класів, кількість учнів - на 2076 і складає 30327 учнів проти 32403 у минулому навчальному році. Середня наповнюваність 5-9-х класів збільшилась на 1,88 одиниць і складає 28,08, без урахування спеціальних класів для дітей із ЗПР – 28,79.

Кількість 10-11-х класів зменшилась на 13 і складає 194, кількість учнів зменшилась на 68 (складає 5440 учнів). Показник середньої наповнюваності збільшився на 1,44 і складає 28,04.

До 10-х класів шкіл міста зараховано 2698 учнів у 91 клас, кількість яких зменшилась на 11. Показник середньої наповнюваності учнів 10-х класів становить 29,65, що більше на 2,45 проти минулого року.

Аналіз показників середньої наповнюваності класів закладів загальної середньої освіти міста засвідчив їх збільшення проти минулорічних показників по всіх ланках здобуття повної загальної середньої освіти.

Проте, не всі заклади загальної середньої освіти мають такі показники наповнюваності класів. Наявність класів з низькими показниками середньої наповнюваності ніж розрахункова призводить до потенційного дефіциту освітньої субвенції у місцевому бюджеті та, як наслідок, потреби спрямовувати кошти місцевого бюджету на виплату заробітної плати педагогічним працівникам. До таких закладів належать: ЗГ № 13, №21, № 22, № 36, № 59, № 60, № 61, № 66, № 73, № 76, № 78, № 82, № 104, ЗЛ «ОРТ- Алеф», ЗЛ «Альтернатива», ЗПШ «Еврика», № 111.

Для забезпечення прав і можливостей дітей з особливими освітніми потребами на здобуття якісної освіти на всіх рівнях загальної середньої освіти створено умови у 73 закладах загальної середньої освіти міста (66,9 % від загальної кількості) для здобуття інклюзивної освіти та у 16 закладах (14,7%) – спеціальної освіти.

Найбільш розгалужена мережа спеціальних класів у закладах загальної середньої освіти Дніпровського району – 17 (4,13%).

Загалом, у поточному навчальному році додатково було відкрито 3 інклюзивних класи, всього 412 класів для 866 дітей з особливими потребами, забезпечено функціонування 72 спеціальних класів із загальною кількістю учнів 717 осіб (зменшення на 16 класів, 163 учні).

Динаміка основних показників інклюзивного навчання

показники	2022/2023	2023/2024	2024/2025
	н.р.	н.р.	н.р.
Кіл-сть ЗЗСО з інклюзивним навчанням	70	77	73
Кі-сть інклюзивних	390	409	412

класів			
Кіл-сть учнів з ООП в інклюзивних класах	818	786	866

Згідно з положеннями Порядку, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 25.06.2018 № 677, з урахуванням запитів батьків учнів у 2024/2025 навчальному році у закладах загальної середньої освіти міста відкрито 156 груп подовженого дня, кількість вихованців – 4686 осіб.

Відповідно до вимог чинного законодавства у комунальних закладах загальної середньої освіти міста забезпечено організацію різних форм здобуття загальної середньої освіти, у тому числі - індивідуальної форми. У 2024/2025 навчальному році за індивідуальною формою навчається понад 1800 дітей, з них, за сімейною – 1137, за екстернатною формою – 588, за формою педагогічного патронажу (діти з ООП) – 138.

Разом з тим, необхідно зазначити про наявність таких показників, які характеризують мережу шкіл та призводять до збільшення витрат, що потребує продовження вжиття заходів щодо оптимізації мережі закладів загальної середньої освіти громади.

По-перше, у мережі закладів загальної середньої освіти міста перебувають малочисельні школи з чисельністю учнів до 200 осіб та низькою наповнюваністю класів, у тому числі:

- по закладах Дніпровського району – ЗНВК № 82 з виробничим навчанням (93 учні, середня наповнюваність класів -11,6), Запорізька гімназія № 104 (187 учнів, середня наповнюваність класів - 20,8);
- по закладах Олександрівського району – ЗЛ «Альтернатива» (165 учнів, середня наповнюваність класів -11,8);
- по закладах Заводського району – гімназії №13 (93 учні, середня наповнюваність класів 11,6), №21 (164 учні, середня наповнюваність класів 18,2), №36 (135 учнів, середня наповнюваність класів 16,9).

По-друге, низький показник використання проектної місткості, зокрема, ЗГ № 61 Дніпровського району.

За розрахунками департаменту фінансової та бюджетної політики Запорізької міської ради у 2024/2025 навчальному році середній показник вартості утримання однієї дитини серед малочисельних закладів становить 49,0 тис. грн, що більше середнього показника по місту (31,4 тис. грн) на 56%. При цьому, розрахунковий середній показник видатків на одного учня серед укомплектованих шкіл з високою наповнюваністю класів складає 25,4 тис. грн. Найбільш затратною для міста є ЗНВК № 82 з виробничим навчанням, в якій обсяг витрат на 1-го учня у п'ять разів перевищує середній показник по місту, також ЗГ № 13, 66, 104, в яких аналогічний показник перевищує 50,00 тис. грн на одного учня.

Утримання шкіл з малою наповнюваністю створює надмірне навантаження на бюджет громади і суттєво обмежує видатки на розвиток.

Аналіз стану комплектування шкільної мережі у 2024/2025 навчальному році засвідчує, що вжиття дієвих заходів з оптимізації класів та закладів з

низькими показниками наповнюваності мали позитивні результати в частині збільшення показника середньої наповнюваності по всіх ланках здобуття повної загальної середньої освіти. Водночас, існують невирішені питання, над якими необхідно працювати під час формування спроможної мережі закладів загальної середньої освіти у наступному навчальному році.

Важливим фактором формування спроможної мережі закладів залишається врахування динаміки демографічних змін чисельності населення, наслідків військової агресії щодо вимушеної міграції населення, особливостей розташування закладів загальної середньої освіти та будівель окремих закладів загальної середньої освіти міста, перспектив використання місткості закладів освіти, наявність створених безпекових умов для забезпечення доступності повної загальної середньої освіти для мешканців міста та гарантування права дітей на здобуття початкової/базової освіти у найбільш доступному і наближеному до проживання закладі за умови очного навчання, фінансовий стан мережі та інше.

З метою створення безпечного освітнього середовища, організації здобуття освіти, освітнього процесу, оптимізації витрат на утримання закладів загальної середньої освіти та формування прогнозованого стратегічного розвитку освітньої мережі відповідно до законодавчих змін, запитів, потреб і можливостей громади в умовах дії правового режиму воєнного стану в Україні

НАКАЗУЮ:

1. Начальникам відділів освіти департаменту освіти і науки міської ради забезпечити:

1.1 аналіз перспектив розвитку мережі комунальних закладів загальної середньої освіти з урахуванням міграцій здобувачів освіти та педагогічних працівників у зв'язку з безпековою ситуацією у місті, демографічних показників народжуваності дітей та прогнозуванням дитячого контингенту на наступні 3 роки;

до 01.01.2025

01.04.2025

31.05.2025

1.2 вжиття заходів щодо упорядкування та оптимізації мережі комунальних закладів загальної середньої освіти з низькими показниками середньої наповнюваності;

до 01.09.2025

1.3 комплектацію комунальних закладів загальної середньої освіти на 2025/2026 навчальний рік за територіями обслуговування з метою реалізації законодавчих

вимог щодо забезпечення територіальної доступності початкової та базової середньої освіти;

постійно

1.4 створення необхідних умов для організації надання якісних освітніх послуг у 2025/2026 навчальному році, у тому числі дітям, які очно навчаються за кордоном та водночас дистанційно здобувають освіту в Україні, шляхом відкриття дистанційних класів для учнів одного року навчання, з метою формування мережі комунальних закладів загальної середньої освіти, яка б відповідала вимогам законодавчих нововведень, суспільства, особистісним запитам громадян;

до 01.09.2025

1.5. створення сучасного освітнього середовища закладів освіти відповідно до стандартів Нової української школи;

упродовж навчального року

1.6 продовження роботи щодо оптимізації мережі класів комунальних закладів загальної середньої освіти з урахуванням вимог до формування видатків на освітню галузь;

до 01.09.2025

1.7 забезпечення рівного доступу дітям з особливими освітніми потребами до освітніх послуг у комунальних закладах загальної середньої освіти, створення безпечного, комфортного інклюзивного освітнього середовища з мотивуючим дизайном, розумним пристосуванням;

Постійно

1.8 реалізацію запланованих заходів щодо приведення структури та типів закладів загальної середньої освіти у відповідність до законів України «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту», «Про внесення змін до деяких законів України щодо вдосконалення механізмів формування мережі ліцеїв для запровадження якісної профільної середньої освіти»;

до 2027р.

2. Керівникам закладів загальної середньої освіти:

2.1 продовжити проведення інформаційної роботи щодо роз'яснення педагогічному загалу й громадськості сутності та значення реформи за Концепцією «Нова українська школа», трансформації закладів загальної середньої освіти, формування позитивного ставлення до ідей реформування і завдань;

постійно

2.2 здійснити аналіз перспектив розвитку закладу загальної середньої освіти з урахуванням міграцій здобувачів освіти та педагогічних працівників у зв'язку з безпековою ситуацією у місті, демографічних показників народжуваності дітей

та прогнозуванням дитячого контингенту на наступні 3 роки. Вживати дієвих заходів щодо збереження учнівського контингенту;

до 01.06.2025

2.3 забезпечити функціонування безпечного сучасного освітнього середовища закладу освіти відповідно до стандартів Нової української школи;

постійно

2.4 забезпечити необхідні умови для надання якісних освітніх послуг відповідно до вимог законодавчих нововведень, суспільства, особистісних запитів громадян;

постійно

2.5 з метою створення безпечного освітнього середовища, організації освітнього процесу в умовах воєнного стану в Україні забезпечити реалізацію вимог Порядку та умов, затверджених наказом Міністерства освіти і науки України від 07.08.2024 №1112, станом на дату початку 2025/2026 навчального року;

2.6 забезпечити формування мережі класів на наступний навчальний рік з дотриманням вимог чинного законодавства у сфері загальної середньої освіти, загальнодержавних нормативів, встановлених Міністерством освіти і науки України.

до 01.09.2025

2.7 забезпечити дотримання законодавчих вимог щодо права дітей з особливими освітніми потребами на отримання рівного доступу до освітніх послуг у комунальних закладах загальної середньої освіти;

постійно

2.8 вживати заходів щодо створення безпечного, комфортного інклюзивного освітнього середовища з мотивуючим дизайном, розумним пристосуванням, у тому числі, психологічного комфортного середовища здобувачам освіти, зокрема учням з особливими освітніми потребами, та педагогічним працівникам.

постійно

3. Контроль за виконанням даного наказу залишаю за собою.

Перший заступник директора департаменту
освіти і науки міської ради

Віталій ЛИСЕНКО

Ткаченко Олена, 2246891

